

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_00]

Du hører nå en podkast fra Universitetet i Stavanger.

[SPEAKER_01]

Hvilken rolle spiller egentlig leken i barns liv?

Og nå som lekbasert læring er kommet inn i skolen, blir det praktisert slik det er ment?

Velkommen til Læringsmiljø i skole og barnehage.

Mitt navn er Maria Gilje Strand, og jeg er programleder for denne podkastserien.

Denne episoden er retta mot deg som jobber i skolen, når vi skal snakke om hvorfor barn lærer best gjennom leken, og hva rolle leken spiller i skolen.

Med meg i studio i dag har jeg professor Ingunn Størksen og førsteamanuensis Ragnhild Lenes.

Velkommen først og fremst til begge to.

Takk.

Dere skal jo løse oss gjennom dette viktige temaet i dag.

Dere har jo vært med i podkasten før, så nå er det kanskje noen som kjenner til dere.

Men kan dere fortelle kort om bakgrunnen og hva dere jobber med?

Jeg så først på deg, da.

[SPEAKER_05]

Ja, det gjorde du.

Ja, takk for at jeg får komme igjen.

Og mitt navn er jo da Ragnhild Lenes.

Og jeg har jo bakgrunn som barnehagelærer.

Så det med lek ligger jo mitt hjerte veldig nært.

Jeg har jobbet som spesialpedagog i barnehagen, og da ser du jo òg hvor mange barn som ikke får tilgang til lek.

Så vi vet jo hvor viktig leken er, og da må vi tilrettelegge for det.

Så lek er jo noe av det vi jobber med òg i forskningen på universitetet her.

[SPEAKER_01]

Du er veldig opptatt av lek, og det er du òg, Ingunn.

Kan du fortelle litt om din bakgrunn, og hva du jobber med?

[SPEAKER_04]

Jeg er utdanna psykolog, og leken har jeg med meg fra profesjonsstudiet i psykologi.

Innenfor det fagfeltet brukes jo lek ofte i terapi.

Fordi lek er jo så altomfattende for barn, og deres måte å kommunisere og bearbeide alt på, egentlig.

Men på Læringsmiljøsentret har vi hatt mye barnehageforskning.

Jeg har vært der i 20 år, så vi har hatt mange ulike prosjekt.

Nå er jeg glad for at vi begynner å bevege oss inn i småskoletrinnene.

Både i SFO og førsteklasse rommet.

Det er veldig spennende å ta med erfaringer fra barnehagen inn i forskningen i de første trinnene på skolen.

Jeg har vært så heldig å få jobbe med Ragnhild i mange år.

Vi snakker mange ganger om hvor heldige vi er at vi har lært så mye gjennom denne forskningen i så mange år.

[SPEAKER_01]

Men vi må jo begynne å forklare litt hva lekbasert læring er.

Det er jo kjent for de veldig mange nå, og spesielt kanskje de som jobber i skolen.

Men det er kanskje mange som har lest boka og forbinder det litt med det.

Og kjenner kanskje ikke helt til teorien.

Kan dere fortelle litt om hva den går ut på?

[SPEAKER_04]

For oss er det viktig å skille at boka «lekbasert læring», selv om tittelen har det navnet, så er det ikke det som er hele lekbasert læring.

Lekbasert læring er en stor pedagogisk tilnærming og til dels også en teori om hvordan barn lærer best.

Den pedagogiske tilnærmingen er veldig internasjonal.

Vi har nettopp publisert i et tidsskrift hvor de har et temanummer om Playful Learning.

Og det er bidrag fra hele verden.

Hvor pedagogikkmiljøet i hele verden er opptatt av at lek er den viktigste kilden til både trivsel og glede, men òg til læring.

Så det er viktig å skille at det vi har utvikla i ressursboka, er bare mange praktiske eksempler og litt forsiktig teori om lekbasert læring, men at teorien om lekbasert læring er mye større enn oss.

Og boka er en sånn internasjonal tilnærming som er anbefalt nå i dag, rett og slett.

Så vi er jo egentlig litt motivert i dag, Maria, til å snakke om teorien om lekbasert læring.

[SPEAKER_05]

Det er vi.

[SPEAKER_01]

Hva er det da, Ragnhild?

[SPEAKER_05]

Ja, hva er lekbasert læring?

Vi tenker jo at lekbasert læring involverer både den frie leken, som vi er vant til å jobbe med i barnehage, og som nå òg får mer plass i skolen.

Men så har du òg det som er veiledet lek.

Lekbasert læring inneholder begge disse to.

Hvis vi tenker lek som en linjal, så har du den frie leken på den ene siden av linjalen.

Så har du dette med instruksjon på den andre siden.

Så vil lekbasert læring ligge på den ene siden med den frie leken.

Det betyr at du har den frie leken.

Der er det barnet som tar initiativ.

Det er de som leder leken sjøl.

Og det er ikke noe mål.

Det er barnet selv som får styre.

Men så har du dette med veiledet lek.

Der har den ansatte, om det er en lærer eller en annen, som har en pedagogisk intensjon.

De setter i gang en aktivitet, de legger til rette for et fysisk miljø, og de ønsker at barn skal lære noe, altså en intensjon.

Men så har òg lærerne en aktiv rolle, men barn skal få medvirke.

Så du tar utgangspunkt i barns involvering underveis, og det er et kjempeviktig poeng.

For det skal ikke være at det er du som voksen som styrer alt.

Du har en viktig rolle, men det er ikke du som styrer.

Så lekbasert læring ligger da inne ...

Mer i denne ene siden med frilek og veiledet lek.

For det er jo gjort så mye forskning på dette at en ser at særlig barn fra null til åtte år lærer mest med frilek og veilederlek, og ikke gjennom instruksjon.

Som kanskje skolen har vært mer kjent med.

[SPEAKER_04]

Det er vel rett å si, Ragnhild, at mentalt, hvis vi ser for oss den linjalen med ...

Frilek og instruksjon, så ligger veiledet lek et sted midt imellom.

Og fra den midten der og ned mot den frie leken, så ønsker vi å bevege oss opp og ned.

Det er mange variasjoner innenfor der.

Men det å ... Vi ser jo det sjøl.

Å få mer kunnskap om denne mentale linjalen som vi snakker om når det fins mange begreper her.

Men det å lese og lære seg om de ulike formene og på en måte ...

Å ha nyanser innenfor leken er utrolig viktig for å kunne bidra med god ... Altså stimulere god lek, men òg å bidra til å stimulere til læring hos barn.

Det er derfor vi har skrevet en teoretisk artikkel om lekbasert læring, pedagogikken.

For å rett og slett øke kunnskapen om den tilnærmingen.

Ikke bare tenke at lek handler om å la ungene slippe fri, og bare gjøre akkurat hva de vil alltid.

Det er viktig med frilek òg.

Men det finns mange nyanser av lek som det er viktig å få med seg særlig inn i skolen, da.

[SPEAKER_01]

Ja.

Og vi kommer tilbake til den artikkelen som du nevner her.

Men dere må jo være litt sånn begeistra eller glade for at dette med lek og lekbasert læring nå har fått mer plass i skolen, tenker jeg.

Eller er det unisont sånn positivt?

Ser dere noen dilemmaer rundt det?

[SPEAKER_04]

Først og fremst er vi jo kjempeglade.

Det er jo så fantastisk at endelig er vi tilbake der vi skal være.

[SPEAKER_05]

Med seksårsreformen der ... Ja, og vi vet jo som har sagt at barn lærer gjennom lek.

Det er den måten barn lærer best på.

Og da ... Å ikke ha det som en del ... At det ikke har stor plass i skolen og i småtrinnet, det er jo kjempetrist.

Så absolutt.

Leken må være en viktig del av skolen.

Men så er det òg noen dilemmaer.

Fordi at skolen er jo ... Det er en institusjon.

Det er et fellesskap som er konstruert.

Og det er ikke alle barn som kanskje får tilgang til lek.

Pluss at vi ser òg at det gjerne kan bli sånn at ja, nå leker vi.

Da får barna sysle med sitt.

Det er den frie leken.

Og der kanskje de voksne bare trekker seg tilbake og observerer, og ikke støtter.

Eller så blir det undervisning.

Og da er det de voksne som mer har instruksjon.

At det fort kan bli det samme skillet likevel, at en ikke bruker ...

Den veileda leken som er den lekne måten å lære på, da, inn i skolen.

Det blir lek og læring som blir sett som to ulike ting.

Mens hele poenget med lekbasert læring er at vi ikke skal se disse to som dikotomier eller to forskjellige ting.

Du skal se det som ett.

[SPEAKER_04]

Lek og læring skal følges.

I mye leketeori så bringer man inn det evolusjonsperspektivet.

Altså liksom at alle arter leker, og det gjør mennesker òg.

Og at det sannsynligvis har noe med vår overlevelse å gjøre, at barn kopierer voksne.

For skal de bli voksne, så skal de overleve.

Så det med leken er nedlagt i oss, og det gir lyst og glede og motivasjon.

Men i det perspektivet òg, så er det jo et læringsaspekt i det.

Og barn i denne alderen er jo ekstremt opptatt av læring òg.

Altså det å ...

Det høres litt mye ut å si et overgrep, kanskje, men det er jo ikke bra.

De er veldig motivert til å lære òg.

Hjernen trenger stimulering.

Det vet vi, på samme måte som følelsene våre, kroppen vår og hele systemet vårt trenger aktivisering og stimulering.

Så trenger den kognitive delen av hjernen vår òg aktivisering.

Og den beste måten å få den i gang på, er jo gjennom lek.

Det er jo engasjerende, det er gøy, du får være sammen med venner.

Så det å jobbe med, virkelig jobbe med lekbasert læring, som egentlig er en ganske kompleks måte å jobbe på ...

Det er veldig i tråd med naturen til barn.

Til mennesker, rett og slett.

Det at vi vil utforske, vi vil finne ut ting.

Vi er nysgjerrige.

Vi liker å leke og ha det gøy sammen med andre.

Alle kjennetegnene på lekbasert læring sammenfaller med det.

[SPEAKER_01]

Det gjør de.

Men dere har jo observert lek i første klasse på flere skoler.

Hva ser dere?

Ser dere det som er intensjonen med Lekbasert læring?

Eller ser dere noe annet?

[SPEAKER_04]

Vi både ser og får mailer og er i kontakt med praksisfeltet når vi er ute og underviser og foreleser.

Og det er en del sånne spørsmål om som blir litt sånn statisk.

Altså ...

Det å ... Som Ragnhild er inne på, du må ha kunnskap om dette.

Og så må du òg være en sensitiv, god pedagog med et godt pedagogisk skjønn for å få dette til.

Så det er litt vanskelig, men det er utrolig spennende.

Veldig spennende.

At man på denne måten også er mye tettere på barns utvikling og læring, og ser barn mer.

Når du på en måte er tett på ungene.

Og så krever det jo òg at skolene og myndighetene setter av ressurser.

Både i form av personell og lokaler.

Sånn at det faktisk er mulig å gjennomføre dette her.

[SPEAKER_05]

Den store faren er jo litt det vi snakket om, at det blir ... Ja, nå har vi første timene lek, og så blir det veldig fri lek.

Av lærere, som gjerne er ikke involvert.

Og så blir det undervisning som er noe helt annet.

Mens vi mener at her må vi tenke litt mer i sammenheng.

Altså den frie leken, selvfølgelig så skal den få være til stede, men læreren skal jo ha en aktiv rolle der òg.

Særlig på skolen.

Og så er det å bruke de samme prinsippene med at barn skal være aktive.

Skal skape engasjement.

Det skal være glede, og de skal samspille.

Disse gode kjennetegnene for lek skal en øg dra mer inn i den veiledede leken.

Og at en ikke skaper disse store skillene mellom første time frilek ... og så resten undervisning.

Nei, her må vi tenke mer helhet.

[SPEAKER_01]

Det blir kanskje litt adskilt.

[SPEAKER_05]

Litt det, men øg når en snakker om det ellers i samfunnet, at det fort kan bli det skillet.

Men så vet vi øg at det er mange som får dette veldig bra til.

Og barn har veldig god nytte av å ha denne første timen som frilek.

Men vi har lyst til å trekke det enda lenger.

Og trekke denne veiledede leken inn i undervisningen.

At det blir mindre instruksjonspreget av den.

Men der er det stor variasjon i klasserommene.

[SPEAKER_04]

Så er det litt paradoksalt, for lek høres veldig fritt ut.

Men fra pedagogens side har vi erfart gjennom forskningen at det å lage en god plan, ha god kunnskap om disse tingene, men øg å lage en god plan nesten etter årshjul ... Hvordan skal vi jobbe med matematikk innenfor disse områdene på denne måten?

Så vi har en plan for aktiviteter som skal introduseres etter hvert.

Hele veien bruke barns medvirkning og innspill.

Kanskje hvis du har en konstruksjonslek, så kommer de med et godt innspill.

Noe de har lyst til å gjøre, som egentlig er veldig genialt i forhold til din intensjon som pedagog.

Så er jo det gull, det er jo det aller beste.

Hvis barna òg er med og beriker den leken og den stimuleringen som de sjøl er en del av, da.

[SPEAKER_05]

Ja, det er jo et ... Vi snakker jo veldig mye om frileken, og det er jo en illusjon.

For den er jo fri, men fri for hvem?

Vi vet jo at mange barn ikke får tilgang til den frie leken.

Og det har vi jo sett når vi har gjort studier i barnehagen, at når det er mer veiledet lek ...

Så erfarer de ansatte at barn som gjerne har vanskelig med å få tilgang til den frie leken, de får en bedre og større rolle da i veilederlek.

For det er mer støtte da fra de ansatte i de situasjonene.

[SPEAKER_04]

Så vi er opptatt av at de ansatte òg kan støtte barn i den frie leken òg.

Absolutt.

Noen barn av ulike grunner, altså det kan ha med språk eller annen type utvikling eller stimulering,

De har et svakere lekereportasje.

Og det får de voksne, både i hjemmet og i skole og barnehage og hvor som helst, å støtte den fantasien når det er lekemateriale.

Gå inn i rolleleken.

Og her var det kopper, jeg fikk lyst på kaffe eller te.

Nei, det er kakao jeg vil ha.

Har du kakao?

Så får barnet det lille hintet om at her fins det verken te eller kaffe eller kakao.

Det vet jo barnet egentlig, men nå later vi bare sånn.

Det er det som er leken.

En forsker som jeg har vært veldig inspirert av, som heter Anne Christine Stuart fra Københavns universitet, hun snakker om lekestammer.

Voksne som bringer inn den lille fantasibiten i begynnelsen der.

Når de da observerer den frie leken og det samspillet der, så er det en mye rikere fantasileke hos barnet.

Fordi de får den lille støtten til å komme inn i lekekoden, rett og slett.

Så lek er kjempespennende.

Det er virkelig gøy.

Men egentlig noe som burde være naturlig for oss.

Du ser jo at mødre gjør dette.

Hvis de sitter på venterommet og det er noen bøker eller leker, så later de som.

Og det er stimulerende for barn.

Og engasjerende.

[SPEAKER_05]

Og den samme støtten vil jo elever i første- andre klasse i skolen òg trenge.

Det er en del elever som trenger den voksne som støtter om det er frilek eller andre lekeaktiviteter.

[SPEAKER_01]

Men det blir vel òg litt vanskelig.

Det krever vel litt av pedagogens rolle, da, eller pedagogen får vite litt om ... Ja, hvordan veileder du da, eller når går du inn og hjelper til?

Når skal du bare ikke gjøre det?

For det kan jo òg kanskje ødelegge en god lek?

Hva krever dette her?

[SPEAKER_05]

Det er jo der lærernes kompetanse skal ligge.

Og altså, jeg må vite hva lek er, må vite hva veiledet lek er, må vite hvilken rolle man har.

Må ha det rette blikket for hva som skjer.

For noen ganger så skal du virkelig ikke bryte inn, du skal bare vite at ...

OK, alle som er med i den leken har en god rolle i den leken.

For det kan jo òg være særlig i den frie leken at det gjerne er tre stykker som leker, men det er bare to som faktisk har det gøy i den leken.

Den tredje er bare med på siden.

Og hvis det er det som er tilfellet, så hjelper det jo til med å få en aktiv rolle for den tredje, at du kanskje blir en lekepartner òg.

Men hvis det er tre jevnbyrdige som leker sammen, og du observerer det, så skal du selvfølgelig ikke bryte av den.

Mens med lekbasert læring så har du jo òg andre aktiviteter du gjerne setter i gang.

Vi har jo en hel bok.

Er det 130 aktiviteter i den boken?

I ressursboken.

Som handler mer om at du setter i gang.

Det kan være en regellek, eller det kan være ...

Leker som stimulerer til 1-1-lek, som stimulerer selvregulering, er klar-ferdig-gå-leken.

Der du får med deg klassen du har utetime, og der du skal si 'klar-ferdig-gå', men hvis du sier 'klar-ferdig-gorilla', så skal de ikke.

Og så kan du finne alle slags rare navn.

Men det er en felleslek som du initierer som stimulerer selvregulering, for barna må jo virkelig lytte.

Hva sier læreren?

[SPEAKER_02]

De må følge med.

[SPEAKER_05]

Så må de hemme impulsen til å ha lyst til å springe når de hører G.. Og så la være.

Så det er jo så mange nyanser, dette med lek.

Det er en veileder-lekaktivitet som du setter i gang som lærer.

Så må du vite noe om hvorfor du gjør den leken.

[SPEAKER_04]

Det fascinerende for oss er at vi har fått så utrolig mange tilbakemeldinger på barnehagelærere og lærere som bruker veiledet lek, og så stimulerer det den frie leken.

Da lager de klar, ferdig, gå sjøl, eller gjør en annen variant av en springelek.

Vi vil gjøre det på en annen måte, vi vil ha OL, eller hva som helst.

Så disse tingene skli og mye inn i hverandre og støtter hverandre.

[SPEAKER_05]

Og den frie leken er jo ikke på en måte ... Den er jo noe som er et produkt av den kulturen barnet er i, erfaringene barna får.

Så når de får erfaringer som lærerne gir dem, så tar de det klart med seg inn i den frie leken og.

Det som er positivt, er gjerne når læreren initierer noe, er jo at hele klassen har fått det samme.

Så da har alle bedre grunnlag for å delta i en lek som tar utgangspunkt i noe som læreren har initiert.

[SPEAKER_01]

Og kanskje læreren kan være med og bestemme rollene, litt bevisst.

[SPEAKER_05]

Være med og bestemme litt roller, hvem som får veiledet lek, og hvem som trenger støtte når de leder lek.

Så det er en krevende rolle å være lærer, men veldig, veldig spennende.

[SPEAKER_04]

Vi har mange eksempler i boka vår på rim og tøyseleker, rett og slett.

Barn i den alderen bruker jo veldig mye rim og tøys og tull sjøl.

Det er akkurat som det ligger litt i utviklingsforløpet, at de er veldig opptatt av ord som rimer.

Og det å jobbe med rim gjennom lek med lærer kan jo òg stimulere til at de òg fortsetter denne tullet og tøysen sin, som er en utforsking av språket, rett og slett.

Hva består ordene av?

Det har noen lyder som ligner på hverandre, osv.

Det er en sånn naturlig, økologisk utforskning av språket som er mer bærekraftig enn det å sitte og pugge og gjøre akkurat det læreren har sagt.

Så i denne forskningen til Anne Christine Stuart igjen, så er det det med sensitivitet hos mødrene som de fremhever som viktig for å stimulere lek.

Og det gjelder jo for pedagogene, lærere, assistenter òg.

Det å være sensitiv.

Oi, ja, dette styrer de sjøl nå?

Nå kan jeg bare trekke meg tilbake.

Jeg blir så engasjert at jeg føler jeg snakker om ting om og om igjen.

[SPEAKER_01]

De som har lyst til å bli litt inspirert og vil lære mer eller få rett og slett ulike ting de kan gjøre, så kan jo anbefale denne boka og få enda mer inspirasjon.

Men jeg lurar òg litt på ... Dere er jo veldig aktive og mye ute i forskjellige plasser for tiden, og det er jo veldig bra.

Dere har jo òg skrevet debattinnlegg nylig.

Den kan vi legge ved link ved denne podkasten for de som vil lese hele.

Men der skriver dere litt at det trengs mer kunnskap om lekeskolen.

Dere har jo vært litt inne på det, men dere er jo litt inne på dette med at leken fikser kanskje ikke alt, og leken er heller ikke gratis.

Hva kan dere utdype litt, hva dere mener med det?

[SPEAKER_05]

Det er litt det samme som vi har snakket om, men det handler om kompetanse.

Som vi har sagt nå, at en må vite når leken fungerer, når en skal gripe inn, når en setter i gang noe felles.

Og det krever kjempekompetanse.

Å klare det.

Det er ikke noe du kan pugge deg til.

Det er òg noe du må øve deg til som lærer.

[SPEAKER_04]

Det krever jo til utdanningsmyndighetene hvis de virkelig ... For nå er det jo mye snakk om fra Kunnskapsdepartementet aktivitet i skolen, en lek i skolen.

At man virkelig satser på videreutdanning, og får dette òg inn i grunnutdanningene.

Du skal jo ut og undervise om dette på en grunnutdanning i dag, skal du ikke det?

[SPEAKER_05]

Ja.

Og så krever det òg gode rammer.

Hvordan er klasserommet satt opp?

Er det pulter i hele klasserommet, eller er det òg tilrettelagt for at det er mulig for lek?

Hva type leker er det?

Er det leker som initierer til samlek, eller er det leker som ikke skaper det gode lekemiljøet som gjerne kreves?

Så det er ikke bare til å si at nå har vi fri lek første time, og så tro at det ordner seg sjøl.

Nei, det krever den fysiske tilretteleggingen, det krever kompetanse hos læreren.

Og det krever kanskje òg antall nok folk.

Sånn at en kan dele i mindre grupper og støtte de gruppene i den leken de setter i gang.

[SPEAKER_04]

Samtidig hører vi mange positive erfaringer.

Det er særlig dette med leketime i første time.

Veldig mange praktiserer nå.

Mange snakker om hvordan det bygger et fellesskap i første klasse.

De kommer gjerne fra mange forskjellige barnehager.

Noen er alene fra sin barnehage.

Det å ha tid til å leke sammen, det er som en liten team-building på sitt beste hvis læreren støtter dette.

Det ser vi jo en del av.

Ja.

Vi har sett andre eksempler òg, men sånn er det jo.

[SPEAKER_05]

Det har vært masse positivt på dette.

[SPEAKER_04]

Bl.a.

[SPEAKER_05]

Tønsberg kommune som har hatt Lekende lett skolestart.

De har òg gjort en del evalueringer av det arbeidet.

Så det er masse positivt som skjer.

Men da er det å jobbe systematisk med det.

Det er ikke noe de har latt den enkelte lærer fikse.

Det har vært fra kommunen, fra politisk hold.

Vi går all in for at vi vil ha lek inne i skolen.

Og de satser på det.

Og det er noe en må ... ikke bare overlate til den enkelte lærer.

Det er utrolig viktig at ledelsen er med, det er støtte til å sette i gang og få denne kompetansen og systematikken det også krever å få dette til.

[SPEAKER_04]

Skape rom for pedagogisk refleksjon og dialog i kollegiet.

At vi har en sånn samforståelse av hva vi holder på med nå, det er jo òg ganske viktig for å få til et sånt felles løft, rett og slett.

[SPEAKER_05]

Men veldig mye bra som foregår.

Veldig kjekt å være ute og se hvor stor glede og hvor mye engasjement som er i dette.

[SPEAKER_01]

Men det har jo gjerne vært snakk om ganske masse det med lek i første klasse.

Har dere noen tanke om å stoppe mann å leike?

Etter første klasse, eller er leken egentlig viktig generelt i småskolen og kanskje òg lenger opp?

Har dere noen tanker om det?

[SPEAKER_04]

Altså, en sånn lekende utforskning, det tror jeg vi ikke skal slutte med.

Jeg og Ragnhild har mange fantasifyllemeter.

I begynnelsen av prosjektet så slår vi oss helt løs og er veldig liksom frie og liksom veldig åpne ideer og sånne ting.

Og det er jo en slags lek, da, med konsepter eller utforska ting.

Jeg har nettopp skrevet et kapittel i en bok som heter Lek for livet, hvor jeg prøver å si hvor viktig denne aktiviteten er for oss alle.

Vi snakker jo om olympiske leker.

Kanskje vi voksne leker for lite.

Så jeg er helt enig med Maria at lek i grunnskolen generelt, og aktivitet særlig, fysisk aktivitet, er jo viktig.

Vi er hele mennesker.

Vi har følelser, vi har hjerne, vi har kropp.

Alle disse skal ha sunn og god stimulering, og gjerne i et godt samspill.

At det er en helhet.

Fra psykologiståstedet handler god psykisk helse om at det kognitive og det emosjonelle har en kobling.

Det nytter ikke bare å grave seg ned i følelsene, men man skal òg bruke den kognitive delen av systemet sitt.

Og det med ... Ja, nå snakker jeg med helt ut på viddene her..

Sånn er det å være gammel professor.

Men jeg tenkte veldig mye på det i dag at ... I den nye verden så er det jo veldig viktig med kritisk tenkning.

Altså i AI-verdenen.

Og med PISA-resultatene og alt nå ... Vi må kognitivt følge med.

Altså det å stimulere vår kognisjon, at vi kan lese, vi kan skrive, vi kan regne ... Det er utrolig viktig for kritisk tenkning.

Altså å innta en kritisk holdning er viktig, men det at vi har noe å reflektere med, er jo veldig viktig.

Så barn har rett på lek, men de har rett på læring.

Det er nedfelt i FNs barnekonvensjon, så det må vi ikke glemme.

Men at grunnskolen skal være prega av lek og lekbasert læring og aktivitet, men at læringen ikke skal ut vinduet i den sammenheng, det er veldig viktig for meg.

Barn trenger det.

Vi må på en måte tørre å snakke om læring òg, i skolen, men òg i barnehagen.

Det er ingen steder i livet du lærer mer enn i barnehagen.

[SPEAKER_01]

Jeg syns det var et veldig godt svar.

Det var jeg som begynte med et litt mer åpent spørsmål, men jeg syns det er litt viktig å snakke om òg.

[SPEAKER_05]

Lek er jo òg en følelse, ofte med at du er i flyt.

Og det kan jo være ... Som småbarn så kan det være barn som springer og kaster seg på madrass.

Og så blir du litt eldre, så er det gjerne rolleleken.

Og så blir du enda eldre igjen, og så kommer det til uttrykk på andre måter.

Jeg kommer fra et miljødamen som klatrer.

Å være i flyt i en sånn aktivitet er jo en lek.

Så disse her kommer til uttrykk på ulike måter i ulike aldre.

Men det å få opp ...

Oppleve å være i flyt, som jeg tenker er en del av lek.

Det er jo noe vi gjør hele livet.

[SPEAKER_04]

Og vi bør gjøre det hele livet.

Så er det jo det med relasjoner og samspill, som blir så naturlig når du er sammen og har det gøy sammen.

Da blir du gode venner.

Det er helheten ... Vi er nok ganske intenst opptatt av helhetlig utvikling fordi vi kommer fra barnehageveltet.

[SPEAKER_05]

Ja, å skape disse felleslekene i skolen.

Nå har det vært sommer, vi har holdt på ute i hagen med alt fra boccia til andre.

Den type leker.

Så merker du hvordan det å være voksne, og gjerne også barn, som er sammen rundt en lek, det skaper jo veldig samhold.

Du ler sammen, du erfarer sammen.

Det samme gjør regelleker og fellesleker i skolen og i barnehagen.

Det er mye som skjer i en lekesituasjon.

Gode følelser.

Det kjennetegner lek at du ofte har positive følelser.

[SPEAKER_01]

Det bringer oss nærmere.

Jeg er litt interessert òg.

Dere har gjort masse spennende forskning.

Noe av den forskningen dere har gjort ...

Viser bl.a.

at lekbasert læring gir bedre og mer motiverende læring i barnehagen.

Det syns jeg er veldig spennende.

Kan dere fortelle litt om det?

[SPEAKER_04]

For å si det veldig kort, så har vi den ressursboka som vi har snakket om i dag, den er jo utvikla i et stort forskningsprosjekt.

Veldig kort så fikk halvparten av barnehagene den boka til å jobbe i ett år med femåringene sine.

Mens den andre halvparten, de fortsetter barnehagen som før.

Og begge to gruppene jobber jo fra rammeplanen.

Men det vi ser, er at de som har stimulert gjennom lekbasert læring og aktiviteter, veiledet lek, som Ragnhild forklarte om, altså at du tar med materialer og utforsker sammen med barn,

Der ser vi mer læring.

Særlig innenfor områdene selvregulering og matematikk.

Og dette har vi gjort to ganger for det første prosjektet vårt.

Agder-prosjektet fikk jo ekstremt mye penger, og de fikk vikarressurser, utdanning.

De var med og laga sin egen bok.

Det er de barnehagelærerne som har lagd denne lekbasert læring ressursboka.

Mange sa at det er derfor ungene lærer så mye, fordi barnehagene der i Agder-prosjektet var jo så engasjert, de fikk så mange penger osv.

Så gjorde vi en runde til hvor barnehagene som var i fokusgruppa, kun fikk ressursboka og ei nettside og ett dagskurs.

Allikevel så vi sterkere læring hos de barna som var i barnehager med lekbasert læring ressursene, sammenligna med de som gikk i vanlig praksis.

Det som er veldig spennende nå, er at vi begynner nå å lansere resultater fra langtidseffektene fra de to studiene sammen.

De to studiene har 2000 unger i seg, og de er jo rundt omkring på all slags forskjellige skoler nå og har gjort mange andre ting i mellomtida.

Men ca.

halvparten av de har jo da hatt lekbasert læring i barnehagen sin, og halvparten har ikke det.

Og vi har fulgt de i første trinn, andre trinn, tredje trinn og femte trinn.

Og gjennomgående i alle trinnene så er de sterke.

Når vi ser på nasjonale kartleggingsprøver, så er de sterkere i lesing og matematikk.

Det er veldig kult, og det er egentlig litt unikt i verden at vi får sånne langtidseffekter.

Jeg tror at det er ...

For vi har i utgangspunktet en god norsk barnehage med mye lek som vi ikke skal forkaste, men så har vi lagt på litt mer veiledet lek oppe på toppen.

Og den kombinasjonen har vært bra for disse femåringene, som de har tatt med seg i hele skoleløpet sitt.

Nå er vi jo opptatt av at den pedagogikken som var så bra for femåringen i barnehagen, sannsynligvis det alt tilsier at den pedagogikken òg er viktig for første klasse.

Så jeg håper kunnskapsministeren hører på.

Og de som er opptatt av PISA-resultater, altså dette er det nye nå.

Det er litt krevende pedagogikk, men det er en utrolig spennende pedagogikk som jeg tror vi er nødt for å gå inn i for de yngste elevene i skolen.

[SPEAKER_01]

For dere skal jo følge dem videre òg, ikke sant?

Vi skal følge dem i mange, mange år.

Da blir det litt spennende å se hvordan det blir framover.

[SPEAKER_04]

Så må vi huske på at det de fikk, var jo bare ett år i barnehagen med åtte timer i uka.

Det aller beste ville jo vært hvis de fikk en god pedagogikk i alle årene sine i skolen.

Så barnehagen skal jo ikke fikse dette alene.

Det er jo ikke derfor menende, for å påstå at man må gjøre noe helt spesielt for femåringer i barnehager.

Vi er inne i forskningen for å utforske hvilke pedagogikker som er bra for de yngste ungene.
Så vi føler oss på sporet av noe, Ragnhild.

[SPEAKER_05]

Ja, og vi tenkte jo når vi har holdt på med barnehage, så har vi alltid snakket om at dette er veldig kjekt å jobbe med i barnehage i forskningen, men det hadde jo vært enormt kjekt om dette kunne vært tatt i bruk i småtrinnet i skolen, fordi at det er jo ...

Egentlig kommer denne pedagogiske tilnærmingen som en reaksjon på for mye instruksjon i det som da er kindergarten og første årene i skolen i USA.

Det er særlig der det kommer fra.

Mest ...

En har ønska å ta det ned til der ... sånn på den måten barn lærer, da.

Vekk fra instruksjon og bare voksenstyrt undervisning.

Og ned på mer ... der barn får ha en mer delaktig rolle.

Men likevel så er det tydelig hva en kan gjøre.

[SPEAKER_01]

Det skal være litt positivt til framtiden òg?

Vi bør bare få ha det.

Men så nevnte dere jo at dere er aktuelle med en ny artikkel i Nordisk barnehageforskning.

Kanskje dere også forteller litt om den?

Du nevnte det jo litt så vidt Ingunn var innom, men kan dere tippe litt?

[SPEAKER_04]

Det er jo for å nettopp si litt om det vi snakker om i dag, at vi skiller mellom teorien og den norske ressursboka, som vi har gått enda mer inn i.

Den pedagogiske tilnærmingen og den teorien som ligger bak.

[SPEAKER_05]

Så det har jo du satt deg veldig inn i. Ja, det er som du sier at det var litt behov for oss å skrive mer konseptuelle artikler.

Hva er den?

Den pedagogiske tilnærmingen, og ikke bare ha disse forskningsprosjektene.

Selv om vi har lest og satt oss godt inn i dette tidligere, så hadde vi òg lyst til å skrive en artikkel om det nå.

Og dermed òg trekke inn hvordan den er særlig retta mot barnehage.

Hvordan den er knytta til rammeplanen i barnehagen.

Men jeg tenker en veldig relevant artikkel òg for lærere i spartrinet.

For han gir en god innføring i hva som er viktig å tenke på.

Når du skal gjennomføre lekbasert læring i klasserommene eller i barnehagen.

Så er det en av de artiklene vi refererer til, der viser òg at det er faktisk gjort forskning på hvordan det er å innføre lekbasert læring og veiledet lek.

Og det er vanskelig, for det krever ... Du kan ikke komme inn og bare gjennomføre et opplegg som du har planlagt.

Du skal ha barns involvering, du skal støtte barn, barn skal gjerne samhandle.

En øving i hvordan du er i klasserommet.

Men når vi har vært ute og sett og prater med lærere, så ser vi de er utrolig dyktige til disse tingene.

Og fortsetter med det.

Jeg har veldig tro på at dette er noe som vi får til i Norge.

Og vi allerede holder på med i Harøy.

[SPEAKER_04]

Spennende å følge den utviklingen i praksis òg.

Så ja.

[SPEAKER_01]

Ja.

Jeg har jo alltid, og det sier jeg alltid, men jeg har lyst til å snakke med folk i mange timer, for det er så spennende.

Men vi må jo runde av sånn som vi dessverre ... Jeg sier det alltid, men jeg mener det òg.

Vi må runde av.

Men jeg tenker sånn ... Hvis dere skal oppsummere litt fra alt vi har snakket om i dag, hva tenker dere er litt av det viktigste at folk som lytter til podkasten, tar med seg?

[SPEAKER_04]

Fra mitt ståsted så er det det mer store og generelle.

At barn vil og kan og har rett til å leke.

Men de vil og kan og har rett til å lære òg.

Og disse to tingene går hånd i hånd.

Og når vi jobber ...

I dette feltet som vi har snakket om i dag, så tar vi barns utvikling på alvor og spiller på lag med det som ligger naturlig for barn.

Så bare ønske lykke til til alle barnehager og førsteklasse og SFO-er som snuser på dette og jobber godt med å få dette i gang.

Veldig, veldig bra.

[SPEAKER_05]

Helt enig, Ragnhild.

Og så bare vite at du som lærer ... Det er en helt enormt viktig rolle dere har for å støtte barns lek, læring og utvikling.

Å klare å balansere dette som er så viktig.

Når skal du støtte, når skal du veilede, når skal du observere?

Når setter du i gang ting?

Det krever høy kompetanse, det noen lærere i norsk skole har.

[SPEAKER_01]

Men da kan vi bare, dessverre, holde på å si, si takk for i dag.

Og tusen takk for at dere kom her i studio.

Takk for oss.

Og så skal vi legge ved lenker til disse artiklene og debattinnleggene og disse tingene som vi nevnte i denne podkasten, for de som vil lese mer.

Og så har vi òg nettsider som vi kan nevne.

Lekbasert læring har jo òg en egen nettside som man kan finne og lese mer der.

I tillegg til ressursboka som har blitt nevnt her.

Så da sier jeg egentlig bare takk til dere igjen, og takk til deg som lytta til denne podkasten.

[SPEAKER_00]

Du har hørt en podkast fra Universitetet i Stavanger.